

OKULDIŞI GENÇLİK VE SPOR KOMİSYONU RAPORU

AMAÇ:

Öğrenim çağında olsun veya olmasın herhangi bir öğretim kurumuna kayıtlı bulunmayan ve genel olarak okul dışında bulunanlar olarak niteleyebileceğimiz aktif spor çağındaki gençlik kesiminin bu günkü durumu, gelişim yönü, kısa ve uzun vadeli sorunların tesbiti ve bunlara ilişkin çözüm yolları bu raporda şûra genel kuruluna arz edilmiştir.

DURUM:

Sadece ilköğretimin zorunlu bulunduğu ülkemizde çeşitli kesimlerde yer alan okul dışı gençliğin toplandığı alanlar aşağıdaki gibi tesbit edilmiştir.

A- Çalışanlar:

1. Kamu kesiminde işçi ve memur statüsünde
2. Büyük özel sektör kuruluşlarında işçi ve büro elemanları
3. Küçük özel sektör kuruluşlarında belli bir statüye bağlı olmayanlar
4. Tarım kesiminde ve kırsal alanda bulunanlar
5. Serbest çalışanlar

B- Çalışmayanlar

1. Okul sonrası
  2. Hiç okula gitmemiş olanlar
- Spor çağında okul dışı gençliği yukarıdaki şekilde gruplandırmak her grubun farklılıklar arz eden sorunlarına kendi gerçekleri içerisinde yaklaşmak suretiyle çözüm yolları aramak şüphesiz daha etkin olacaktır. Bu topluluğun genel sayısının okullu gençlikten daha fazla olduğu bir çok verilerden anlaşılmaktadır. Yaş sınırlamasının getirilmeden, çağımızda insan ömrünün giderek uzaması göz önünde bulundurulursa, bu kesime verilecek spor hizmetinin ülkemizin gerek sosyal, gerek kültürel gerek sağlık, gerek üretim açısından ne kadar önemli olduğu daha da belirginleşmektedir.

Okullu gençlik gerek uzman gerek tesis ve imkanlar açısından sınırlı da olsa spor yapma imkanlarına daha fazla imkan bulunmakta organize edilmiş spor faaliyetlerine girebilmektedir. Oysa okul dışı gençlik spor yapabilmek için bir spor kulübü bünyesinde edahil olmak veya gençlik ve spor il müdürlüklerine ait tesis ve imkanlardan yararlanabilmek amacıyla kendi imkanını kendisi yaratmak zorundadır. Buna ise çok az sayıda bir okul dışı gençlik kesimi başarabilmektedir:

Ülkemizdeki spor kulübü kuruluşları etkinliklerini sürdürürken büyük ölçüde mali zorluklarla karşılaşmakta ayrıca yetenekli yönetici antrenör ve eğitim eksikliği içerisinde bulunmaktadırlar. İl Gençlik ve Spor Müdürlükleri ise tesis yetersizliği malzeme, antrenör ve eğiticilere ilişkin zorluklarla karşı karşıya bulunmakta dolayısı ile okul dışı gençliği hem yönlendirme hem de organize Spor faaliyetleri içerisine sokmakta yetersiz kalmaktadır.

İMKANLAR VE YASAL DAYANAKLAR

Okul dışı gençliğe spor hizmeti götürme imkanlarının yaratılmasında ilk ve çok önemli bir önlem 3289 sayılı kanunla yeniden düzenlenen kamu ve özel kuruluşlarının spor tesisi yaptırma mükellefiyetidir. Bu mükellefiyet ne yazık ki bir yıl önce cezai yükümlerinin iki yıl ertelenmesi nedeniyle sağlayacağı faydaları geciktirmek zorunda kalmıştır. Bu yönde vakit geçirilmeden yeni bir düzenleme yapılmalıdır:

Spor Kulüplerimizin beş branşta faaliyet gösterme zorunluluğu meydana gelen aksaklıklar nedeniyle bir süre önce kaldırılmıştır. Oysa bu hüküm daha önce getirilirken sporumuz adına iki takım yararlar düşünülerek ortaya konulmuştur. Bu konuda meydana gelen aksaklıkların yeniden gözden geçirilmek suretiyle kulüplerimize yine özellikleri, imkan ve kabiliyetler göz önünde tutularak yeniden diğer spor dallarında da geniş çaplı faaliyet göstermeleri zorunlu kılınmalıdır.

Özellikle büyük mali kaynaklar ve her türlü imkanlar içerisinde hizmet veren kamu kuruluşları kaynaklarını profesyonel nitelik taşıyan sportif faaliyetlere yöneltmektedirler. Bunun önlenmesi için yıllık yatırım programlarında devlet planlama teşkilatı tarafından gerekli uyarılar yapılmasına yasaklamalar getirilmesine rağmen budurum halen sürmektedir. Genel olarak futbol branşına yönelmiş olan bu kuruluşlarımızın gerek kendi çalışanlarını gerek bunların aile fertlerini gerekse de daha geniş platformda okul dışı gençliği kapsayan sportif faaliyetine ağırlık vermelidir.

Ülkemizde özel ve tüzel kişilikli kuruluşlara ait münferit (ferdi) spor tesisleri ticari amaçlara yönelik artmaktadır. Bunların mevcut mevzuat çerçevesi içinde düzenlenmesi denetlenmesi gereklidir. Bu amaçla yasaların öngördüğü ölçüde bu tesislerden okul dışı gençliği belirli zamanlarda ve ölçülerde ücretsiz yararlandırılması bu tesislerin ülke sporuna performans yönünden de yararlı hale getirilmesi artık gerekli olmuştur:

Spor yapan veya yapmak isteyen insanların sağlıkla-

rının korunması sağlıklı bir gelişim içine girebilmeleri ve spordan beklenen yararları elde edebilmeleri şüphesiz bir disipline bağlı olmaları ile mümkündür. Bu disiplini sağlayabilmenin ilk adımı spor yapanların bütünüyle lisans olarak isimlendirilen belge zorunluluğunu getirmekte görmekteyiz:

Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri bünyesinde okul dışı gençliği organize ve spora kanalize etmek için bir il temsilciliğinin kurulması gerektiğine inanmaktayız. Bu konuda illerdeki imkanlara göre spor dalları tesbit edilerek tertip komiteleri kurulmalıdır. Ayrıca Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne bağlı olarak okul dışı gençliğin spor faaliyetlerini düzenlemek ve yürütmek amacıyla bir daire başkanlığının kurulması, bu kuruluş üniversite ve yüksek okullarla işbirliği içerisinde görev yapması gereklidir.

Genel Müdürlük ve yerel yönetimler sürekli olarak çok sayıda semt spor sahaları ve spor tesisleri inşa etmek suretiyle ülkemizin spor ihtiyaçlarını karşılama çabası içine girmişlerdir. Ancak bu tesislerin büyük çoğunluğu antrenör ve eğitimi tahsis edilmemesi ve personel yetersizliği yüzünden amaca ulaşamamaktadır. bu meydana yüksek eğitim ve öğretim kurumlarımızdan yeterli düzeyde eğitim görebilen mezun olan ve spor eğitici ve öğreticisi niteliğini taşıyan elemanlarımız kadro yetersizliği ve düşük ücretler nedeniyle kadrolu görev almamaktadırlar. Spor eğitici ve öğreticiliği ile antrenörlüğü kapsamını alan, teknik kadrolar devlet personel teşkilatı tarafından oluşturularak devlet memurları kanunu kapsamına ayrı bir teknik statü ile dahil edilmelidir. Bu kadrolarla görevlendirilecekler semt sahaları ve diğer benzeri spor tesislerinde sürekli görevle istihdam edilmelidir:

Kamu ve özel kuruluşlarda çalışan personelin spor ihtiyacının karşılanması haftalık çalışma programı içinde belli spor saatlerinin tahsis edilmesiyle mümkündür. Üretim artmasına katkı sağlayacağına inandığımız bu tutumun yasal zorunluluk halinde düzenlenerek bu kuruluşlara tebliği edildikten sonra özenle takip edilmesi yerinde bir uygulama olacaktır.

Büyük bir işçi kesimini bünyesinde bulunduran organize sanayi bölgeleri ve sanayi tesisleri ilgili yasalarda hükümler bulunmasına rağmen zorunluluklarını yerine getirmemektedirler. Ne yazık ki bunların çalışanlarına spor hizmeti getirip getirmedikleri görevli kuruluşlarca denetlenmemektedir. İmar planlarında bulunması gereken spor alanları yerlerini koruyamamakta inşa edilmiş olanlar da yukarıda arz edilen nedenlerle işletilmemektedir:

Okul dışı gençlik kapsamına giren ve bugüne kadar ihmal edilmiş bulunan, oysa Türk toplumuna sağlıklı şekilde ayakta durmasında en büyük etken olan, aile yapısının sağlamlığını koruyan ev hanımlarımızda spor ihtiyacı büyüktür. Bunun için tedbir olarak okullara bunların da katılabileceği spor eğitim kurslarının kurulması mevcut spor tesislerinden belli disiplin içinde yararlandırılmalarına öncelik verilmesi ile teşvik edilmeleri gereklidir.

İlk ve orta dereceli okullara ait spor salonu açık spor sahaları ve benzeri spor tesisleri bulunmaktadır. Bunlarla birlikte kamu kuruluşlarına ait benzer tesisler de vardır. Bu tesislerden okullara ait olanlar kendi öğrencilerine dahi tahsis edilemezken sınırlı saatlerdeki spor terslerinde öğretmen ve personel yetersizliği düşüncesiyle yeterince hizmet verilmemektedir. Öte yandan ortadereceli okullarda beden eğitim ders saatleri daha önce iki saate çıkarılmış-

ken meslek liselerinden beden eğitim dersleri tümüyle kaldırılmıştır. Bu durumda bu okullarda eğitim görevleri okul dışı gençlikte olduğu gibi tamamen sporun dışına itilmişlerdir.

Spora başlama çağındaki topluluğun büyük ölçüde bulunduğu ilk okullarda spor eğitimi verecek eğitici ve öğretici olmadığı gibi sporcu özendirici hiç bir önlem yoktur. Buna karşılık idari engellerin olduğu görüşü yaygındır. İlgili bakanlıkla koordineli bir çalışma içine girilerek sporumuzun gelişmesini engelleyen bu durum süratle ortadan kaldırılmalıdır.

tarım ve kırsal alanda yaşayan gençlik sportif yönden hiçbir ilgi alanı içinde değildir. Bu gençlerimiz kırsal kesimin zorlukları içinde günlük hayatını yaşarken bunların içindeki birçok yetenekle gencimiz keşfedilmeden kaybolup gitmektedir. Buna en güzel örnek dünya Şampiyonalarında şampiyonluklarını dalma gururları anadığımız güreşçilerimizin arasında vardır. Örneğin Güreşteki son dünya şampiyonumuz Ali Rıza ALAN böyle bir kesimden tesadüf sonucunda ülkemize kazandırılmıştır. Bir çok Ail Rıza ALAN'a sadece Güreşte değil bir çok spor dalında da bu kesimde yaşadığına inanıyoruz. Bunların bulunup kazandırılmasına ilişkin önlemler daha önce defalarca anlatılmıştır. Köy muhtarları ve Belde yönetimleri ile görevli kuruluşlarını tesis malzeme eğiticileri ve öğretici konularını kapsayacak biçimde önlem almalarına Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün gerekli önemi vermesini önermekteyiz.

Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerine bağlı olarak illerin herkesin ulaşabileceği merkezi yerlerinde spor rehberlik ve halkla ilişkiler bürolarımızın açılması ile nerede ve nasıl spor yapacağını bilmeyen çocuğuna bir spor yaşatmayı isteyen ancak bunun nasıl sağlanacağı konusunda hiçbir bilgisi olmayan vatandaşlarımız gönderilmeli ve yardımcı olunmalıdır:

Yasal düzenleme il özel idarelerinden spor amacıyla tahsis edilen ödeneklerin % 80'inin sportif yatırımlara ayrılması zorunlu bulunmuştur:

Geride kalan % 20'lik bölümün bu gün yeterli olmadığı görülmektedir. Bu nedenle yatırım dışı tahsis edilen bu bölümün artırılarak artan oran dahilinde okul dışı gençliğin spor yapmasına katkı için kulüpler kanalıyla hizmete sunulması yerinde olacaktır. Başlangıçta da belirttiğimiz gibi okul dışı gençliğe en etkin hizmeti verecek kuruluşların kulüpler olduğu daima gözönünde bulundurulmalıdır.

Özellikle Kuzey ve Batı Avrupa Ülkelerinde, sayısı 5 milyona varan Türk vatandaşları yaşamakta bunlardan yetişkin olanlar ve aile reisleri günlük çalışmalar içinde geçimlerini sağlamak üzere faaliyet göstermektedirler.

Bunların çalışmayan çocuk ve aile fertleri ise; bir yandan eğitim ihtiyaçlarını sağlamak için çaba gösterirken bir kısmı da başıboş durumlarıdır:

Bu vatandaşlarımız arasında bulunduğu ülkenin spor imkanlarından yararlanmaları ve gelişme gösterenlerin yanında üst düzeyde performans gösterenler olduğu bilinmektedir.

Ancak; yine de büyük kısmı organize olmadığı ve Türkiye'deki spor faaliyetleri ile iletişim içine giremediği için büyük bir kayıp teşkil etmektedir.

Bir süreden beri; Güreş ve Cimnastik dallarında Türkiye Şampiyonaları Yurtdışında yaşayan vatandaşlarımızı açığa tutulmakta, bunlar az sayıda da olsa ancak kendi imkanları ile katılmaktadırlar:

SPOR ŞURASI 90

Bunlardan bazıları Milli takımımıza girerek temsil görevi yerine getirmektedirler. Fakat bu oluşum sınırlı kalmakta, bir çok spor dalında gerçekleşmemektedir.

Oysa bu büyük potansiyel yurt ile iyi bir iletişim sonucu harekete geçirilmeli, yurtdışındaki vatandaşlarımız spor yönlendirilmelidir.

Bunun sağlanması için; Spora Federasyonlarımız iyi bir tesbit yaparak, Yurtdışındaki vatandaşlarımızın kendi gayretleri ile oluşturdukları spor amacına yönelik gönüllü kuruluşları ile işbirliği içine girmelidir.

-Yurt dışındaki vatandaşlarımızın özellikle gençlerimizin sosyal sorunların halledilmesinde en etkin araçlardan biri olan sporun geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için o ülkelerdeki Türk Misyonu, Türk Toplumunu, o ülkenin spor teşkilatı ve Türk Spor Teşkilatı arasında çok iyi bir diyalogun kurulması sağlanmalıdır:

-Türk işçilerinin çoğunlukta bulunduğu yabancı ülkelerde elçiliğe bağlı olarak ve elçilik içinde, (Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne) atandığı bir bölümün açılmasına; buna karşılık dışardaki işçilerimizin gitmiş olduğu vilayetlerimizden 5-6'sının pilot bölge seçilerek bir irtibat bürosu açılmalıdır:

-Yurtdışında bulunan vatandaşlarımızdan sportif faaliyet için ülkemize gelen lisanslı sporcularının giderlerinin karşılanması, mali yardım yapılması ve yurtdışındaki iş yerlerinden ve okullarından gerekli izinleri alınması gerekmektedir.

SONUÇ:

komisyonumuzun hazırlayarak Şura Başkanlığına arz etmiş olduğu bu raporda yer alan görüş ve önerilerin, Sayın Gene İKurulca tartışmaya açık olduğunun göz önüne alınmasını, ve Türk sporunun geleceğine ışık tutacağını diler saygılarımızı sunarız.

SPOR BİLİM DERGİMİZİN ABONE ŞARTLARI:

- DERGİMİZ DERNEĞİMİZİN MESLEKİ YAYIN ORGANIDIR.
- BİRİNCİ SAYIMIZ OCAK-ŞUBAT-MART 1990 TARİHİ İTİBARIYLA YAYINLANMIŞTIR.
- ÜÇ AYDA BİR MUNTAZAMAN YAYINLANACAKTIR.
- YILDA DÖRT SAYI OLACAKTIR. HER SAYIMIZ ÜÇ FORMADAN AZ OLMAYACAKTIR.
- YAYIN KURALLARI BİRİNCİ SAYIMIZIN 4.NCÜ SAHİFESİNDE BELİRTİLMİŞTİR.
- DANIŞMA KURULUMUZ VE BİLİM KURULUMUZ BELİRLENMİŞTİR.
- YAYIN KURULUMUZ BİZE BUGÜNE KADAR YAZI VEREN SPOR BİLİMCİLERİNİ İHTİVA ETMEKTEDİR. YAZISI NEŞROLUNAN HER ARKADAŞIMIZ YAYIN KURULUNA ALINIR.
- DERGİMİZİN BİRİNCİ SAYISINI TAKDİM EDİYORUZ. TÜMÜ HAKKINDAKİ ÖNERİLERİNİZİ SABIRSIZLIKLA BEKLİYORUZ.
- DERGİMİZE ABONE OLMANIN ŞARTLARI: YILDA YİRMİBİN TL.SI BAĞIŞ KARŞILIĞIDIR.
- ABONE OLMAK İSTİYORSANIZ: AŞAĞIDAKİ BÖLÜMÜ KOPARARAK BİZE GÖNDERİNİZ.
- KISA ADRESİMİZ: POSTA KUTUSU 415 KADIKÖY-İSTANBUL'DUR.

ADINIZ SOYADINIZ:..... TELEFON NO:.....

DAİMİ ADRESİNİZ:.....

SPOR BİLİM DERGİSİ'NE BİR YILLIK ABONE OLDUM..... ADET GÖNDERİNİZ.

YILLIK ABONE BAĞIŞ'IMI AŞAĞIDAKİ BANKA HESABINIZA GÖNDERDİM.

YAPI KREDİ BANKASI ÇARŞI ŞUBESİ KADIKÖY. HESAP NO: 100-8

T.C. İŞ BANKASI KADIKÖY MERKEZ ŞUBESİ. HESAP NO:

T.C. VAKIFLAR BANKASI KADIKÖY MERKEZ ŞUBESİ. HESAP NO:

T.C. ZIRAAT BANKASI KADIKÖY MERKEZ ŞUBESİ. HESAP NO: